

ARBEJDERNES BOLIGSELSKAB I GLADSAXE

Replik til artikel om Skoleparken i Fagbladet Boligen

Den 20. august 2019 bragte Fagbladet Boligen en bekymret artikel om renoveringen af Skoleparken, i Gladsaxe. I artiklen bliver der sat spørgsmålstegn ved nødvendigheden af at nedrive Skoleparkens huse til fundament, for derefter at genopføre dem i moderne materialer og efter moderne metoder (det man kalder en teknisk nedrivning). Og ikke mindst, så udtrykte forfatteren stor bekymring for, om Skoleparkens særlige arkitektoniske værdier bliver bevaret i processen.

Som boligselskab deler vi forfatterens bekymringer, men gennem vores analyser af Skoleparkens tilstand og de mulige løsningsmodeller, er vi kommet til en anden konklusion end forfatteren.

Da vi igangsatte renoveringen af Skoleparken, var udgangspunktet stor respekt for den eksisterende bebyggelse. Bebyggelsen er tegnet af Jørgen Bo for Gladsaxe Arbejdstageres Forening i 1953 og er ikke uden grund erklæret bevaringsværdig.

Bebyggelsen er et af de bedste eksempler fra perioden på en human modernistisk arkitektur med et socialt sigte. Der hviler en særlig ånd og karakter over Skoleparken, som både vidner om hvilken forskel god arkitektur kan gøre, men også en tone fra fortiden, der fortæller om den periode, hvor den danske velfærdsstat blev bygget med stor indlevelse og veneration for at skabe gode rammer for menneskers liv. Kombinationen af bygningernes elegante sort-hvide komposition i samspil med landskabsbearbejdningen har givet Skoleparken sin særlige karakter. Det er vi helt enige om.

Men Skoleparken er også rammen om menneskers liv, og den ramme var ikke længere tidssvarende.

Vores udfordring var derfor, at balancere hensynet til de arkitektoniske værdier og boligernes brugsværdi. Skoleparken skal jo også være en god ramme for liv og et attraktivt sted at bo om ti og tyve år.

Bebyggelsen har gennem mange år været plaget af grundlæggende problematiske konstruktioner og byggetekniske problemer, som bebyggelsen fik med fra fødslen. Problemer der har medført omfattende problemer med skimmelsvamp og deraf følgende indeklimaproblemer til skade for beboernes helbred.

I samarbejde opstillede vores arkitekter og rådgivende ingeniører derfor seks mulige løsningsmodeller. Hver løsningsmodel blev analyseret i forhold til dens "totalværdi"; et regnestykke hvor også bevaringsværdi og arkitektonisk fremtræden indgik.

Gennemgangen af de seks løsningsmodeller betød eksempelvis, at vi fravalgte at renovere husene ved at isolere ydervæggene udvendigt. Dette ville have ændret helt grundlæggende på husenes udtryk. At "lappe" på de eksisterende konstruktioner ville medføre større ændringer i det arkitektoniske udtryk end den genopførelse, som en teknisk nedrivning giver mulighed for.

Løbende renovering, bl.a. efterisolering på tage og gavle, har allerede medført, at noget af bebyggelsens oprindelige elegance og proportionering ikke længere står så skarpt. Ved nedrivning til sokkel og genopførelse på eksisterende fundament, er det muligt at genopbygge bebyggelsen med fokus på de oprindelige intentioner den var tænkt med. Derfor valgte vi teknisk nedrivning, for med denne fremgangsmåde kan vi både bevare (genskabe) det arkitektoniske udtryk og få moderne tidsvarende boliger.

Det var en kontroversiel beslutning at nedrive til fundament, ingen tvivl om det, og derfor drøftede vi også beslutningen indgående med de involverede parter; arkitekterne og de rådgivende ingeniører, Gladsaxe Kommune, og med Landsbyggefonden.

Blandt andet skriver Gladsaxe Kommune i deres bevarende lokalplan: "Selv om det kan forekomme som en drastisk løsning, er det Gladsaxe Kommunes vurdering, at en teknisk nedrivning netop vil give mulighed for en mere nænsom renovering af de bevaringsværdige bygninger end ved en traditionel efterisolering. Fremtidige murtykkelser efter nutidig standard og krav vil kunne påvirke proportionerne, så byggeriet ville komme til at fremstå mindre let og elegant. Ved en teknisk nedrivning vil de byggetekniske krav, til bedre isolering og større lysindfald mv., derimod kunne løses på en mere harmonisk måde, hvor hensynet til bygningernes proportioner og arkitektoniske detaljer tilgodeses, så det færdige byggeri samlet set kommer til at fremstå mere originalt end, hvad der ellers ville være muligt."

Den valgte løsning har vist sig at være den mest hensynsfulde i forhold til bevarelse af byggeriets oprindelige udtryk. Vi har fokuseret på, i videst muligt omfang, at bevare byggeriets koncept, materialitet og arkitektoniske udtryk. Der har været fokuseret på at gen- og reetablere de oprindelige proportioner samt sikre, at forhold imellem bygninger og friarealer sættes tilbage til det oprindelige.

Igennem hele projekteringsforløbet har det været et fokuspunkt i videst muligt omfang at bevare og respektere den oprindelige bebyggelses finhed, proportionering og identitet, men samtidig skabe en bebyggelse, der løser de massive byggetekniske problemer som bebyggelsen har lidt under. Dertil at skabe en renoveret bebyggelse, der her godt 66 år efter sin opførelse, også svarer på nutidens krav til boligkomfort og boligkvalitet i respekt for de mennesker, der skal bo og leve i den.

Og ja, meget af de originale gamle huse bliver revet ned, men en bebyggelse som Skoleparken er ikke kun materielle ting. Det er også en særlig oplevelse, et socialt fænomen, et "stedets ånd". Vi tror på, at vi netop med den aktuelle renovering/tekniske nedrivning, kan bevare og fremtidssikre Skoleparkens helt særlige ånd.

Med andre ord; vi er overbeviste om, at med den valgte fremgangsmåde, kan vi bevare det, der gør Skoleparken til en helt særlig bebyggelse og som giver stedet dets særlige karakter. Et sted med en unik arkitektur af højeste kvalitet, og et sted der skaber gode rammer om menneskers liv.

FAKTA

Skoleparken Sted: Gladsaxe

År: 1953

Arkitekter: Jørgen Bo og Knud Hallberg

Bygherre: Arbejdernes Boligselskab i Gladsaxe

RENOVERING 2017-2022

Totalrådgiver: Wissenberg A/S - Rådgivende Ingeniør

Arkitekt: Zeso Architects

Landskab: Opland

Hovedentreprenør: MT Højgaard A/S